

Standart Eurobarometer 76

**AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KAMUOYU
Sonbahar 2011**

ULUSAL RAPOR

TÜRKİYE

Bu araştırma Avrupa Komisyonu Basın ve İletişim Genel Müdürlüğü tarafından talep ve koordine edilmiştir.

Bu rapor Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından hazırlanmıştır.

Bu belge Avrupa Komisyonu'nun görüşlerini yansıtmaz.
Tüm yorum ve görüşler raporu hazırlayan yazara aittir.

Standart Eurobarometer 76 / Sonbahar 2011 – TNS Opinion & Social

Medya Kullanımı

Türkiye’de medya kullanımına bakıldığında AB genelinden oldukça farklı bir kullanım örüntüsü ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de ve AB genelinde ancak %1-2 oranında bir kitle haftada bir defa bile televizyon izlenmediğini söylerken, internet üzerinden TV izlediğini söyleyenlerin oranı Türkiye’de AB genelinin üzerindedir. Oysa radyo dinleme, internet ve buradaki sosyal ağların kullanım oranı Türkiye’de AB genelinin altındadır. En ilginç bulgu ise belki basılı gazetelerin okunma oranlarındadır. AB genelinde %71 haftada en az bir defa basılı gazete okuduğunu söylerken Türkiye’de bu oran ancak %53’tür.

	Televizyon izlemek		İnternet üzerinden Televizyon izlemek		Radyo dinlemek		Basılı gazeteleri okumak		İnterneti kullanmak		İnternetteki sosyal ağları kullanmak	
	AB27	TR	AB27	TR	AB27	TR	AB27	TR	AB27	TR	AB27	TR
Her gün / Hemen hemen her gün	%86	%90	%7	%5	%51	%7	%36	%11	%48	%16	%20	%12
Haftada iki ya da üç kez	%9	%7	%5	%8	%18	%11	%20	%25	%12	%10	%10	%8
Yaklaşık haftada bir kez	%2	%1	%4	%7	%7	%12	%15	%17	%4	%9	%5	%9
Ayda iki veya üç kez	%1	%1	%3	%3	%3	%9	%6	%8	%2	%4	%3	%5
Ayda iki veya üç kereden daha seyrek	%1	-	%8	%2	%9	%5	%11	%3	%4	%1	%7	%1
Hiç	%1	%1	%61	%50	%11	%51	%12	%33	%21	%38	%44	%42
Bu yayın organına erişimim yok	-	-	%11	%23	%1	%4	-	%2	%9	%21	%11	%22
Bilmiyor	-	-	%1	%2	-	%1	-	%1	-	%1	-	%1
En az hafta bir kez	%97	%98	%16	%20	%76	%30	%71	%53	%64	%35	%35	%29

İnternet kullanımı özelinde bakıldığında diğer tüm medya kullanım alanlarına benzer şekilde Türkiye’nin en düşük kullanım düzeyinde olduğu görülmektedir. Örneğin İsveç’te %98’lik yüksek bir oranda internet üzerinden sosyal ağların kullanıldığı gözlenirken Türkiye de bu oran ancak %37 oranındadır. Araştırma kapsamındaki tüm ülkelerde bu oran Türkiye’den yukarıdadır.

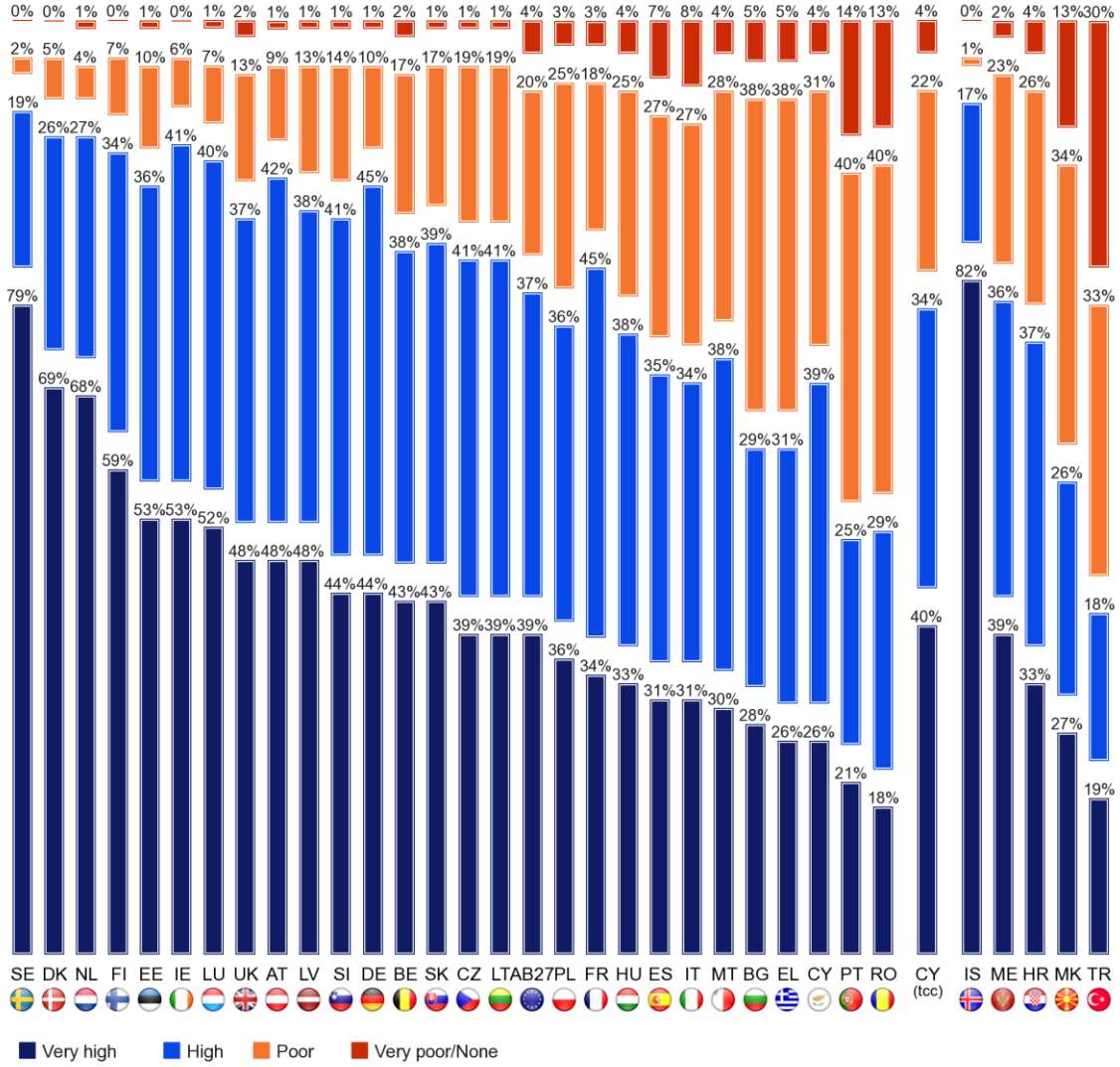
Tüm bu değişik medya kullanım alanları bir araya getirilip bir toplam medya kullanım endeksi oluşturulduğunda Türkiye’de yüksek ve çok yüksek medya kullanımı olan grubun oranı %37 iken AB genelinde bu oran %86’dır.

Medya Kullanım Endeksi

	AB27	Türkiye
Çok yüksek	%39	%19
Yüksek	%37	%18
Düşük	%20	%33
Çok düşük	%4	%30

C3. Şimdi okuyacaklarımı ne sıklıkla yaptığınızı söyler misiniz?

İnternetteki sosyal ağları kullanmak

İnternetteki sosyal ağ sitelerinin siyasi meseleleri takip konusunda nasıl bir rol oynadığına dair dört farklı önermenin değerlendirmelerine bakıldığında görülen öncelikle gerek AB genelinde gerek Türkiye’de bu ağların ilgi uyandıran, ve siyaseti takibin yeni ve modern bir yolu olduğu fikrinin destek bulunduğudır. Ancak gerek AB genelinde gerek Türkiye özelinde bu sosyal ağlardaki bilginin güvenilemez olduğu algısı da yaygındır.

İnternet üzerindeki sosyal ağlara, yani, sosyal ağ web sitelerine, bloglara ya da video paylaşım sitelerine üye olup olmadığınızdan bağımsız olarak, şimdi okuyacaklarımın her birine ne derece katıldığınızı, kesinlikle katılıyorum, katılma eğilimindeyim, katılmama eğilimindeyim veya kesinlikle katılmıyorum ifadeleri kullanarak belirtir misiniz?

İnternetteki sosyal ağlar siyasi meselelerle ilgili gündemi takip etmenin modern bir yoludur

Siyasi meselelerle ilgili internetteki sosyal ağlardan edinilen bilgiye güvenilemez

İnternetteki sosyal ağlar insanların siyasal meselelere yönelik ilgisini uyandırabilir

İnternetteki sosyal ağlar siyasi meselelerle ilgili olarak kendini ifade etmenin iyi bir yoludur

	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Kesinlikle katılıyorum	%12	%15	%11	%14	%11	%8	%12	%8
Katılma eğilimindeyim	%35	%26	%29	%21	%36	%27	%35	%23
Katılmama Eğilimindeyim	%16	%11	%20	%13	%15	%13	%15	%15
Kesinlikle katılmıyorum	%8	%6	%6	%5	%8	%6	%8	%7
Bilmiyor	%29	%42	%34	%47	%30	%46	%30	%47
Katılıyor	%47	%41	%40	%35	%47	%35	%47	%31
Katılmıyor	%24	%17	%26	%18	%23	%19	%23	%22

Kişilerin interneti nerede kullandığına bakıldığında öncelikle ev kullanımının öne çıktığı gözlenmektedir. Evinde internet erişimi olmayanlar Türkiye’de %34 AB genelinde ise sadece %12 düzeyindedir. Türkiye’de iş yerinde internet kullanımı olmayan kesim %73 iken AB genelinde bu oran sadece %18dir.

	İnterneti evde, kendi evimde kullanıyorum		İnterneti çalıştığım yerde kullanıyorum		İnterneti başka bir yerde (okul, üniversite, İnternet-cafe, vs.) kullanıyorum	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Hergün / Hemen hemen hergün	%47	%19	%20	%4	%6	%4
Haftada iki ya da üç kez	%12	%7	%5	%3	%5	%6
Hemen hemen haftada bir kez	%3	%2	%2	%2	%3	%7
Ayda iki veya üç kez	%1	%1	%1	%1	%2	%3
Ayda iki veya üç kereden daha seyrek	%3	-	%2	-	%7	%1
Hiç	%22	%5	%52	%17	%65	%74
İnternet erişimim yok (Okumayınız)	%12	%66	%18	%73	%12	%5

Avrupa ile ilgili meselelerde bilgi düzeyi

Avrupa ile ilgili siyasi meselelerle genel olarak insanların ne kadar ilgili oldukları değerlendirildiğinde Türkiye’de %38’lik bir grubun bu konulardan haberdar olduğunu söylediği gözlenmektedir. Bu oran AB genelinde Türkiye’den daha düşük olarak %24 düzeyindedir. Bu oranlara bağlı olarak Türkiye genelindeki kanı insanların Avrupa ile ilgili siyasi meselelerden haberdar olmayanların oranının da düşük olması söz konusudur. Oysa kişilere kendilerinin bu konular hakkında ne derece bilgili oldukları sorulduğunda iyimser değerlendirmeler artmakta ve Türkiye’de haberdarların oranı %41 iken AB genelinde %33 düzeyine varmaktadır.

Ulusal / Avrupa ile ilgili siyasal meselelere dair nereden bilgi alınıyor?

Siyasi meselelere dair en sık kullanılan haber kaynaklarının başında televizyon gelmekte bunu basın ve ardından da internet takip etmektedir. Radyonun gerek AB genelinde gerek Türkiye’de artık internetten daha az haber kaynağı olarak görülmesi söz konusudur. Bilgi kaynaklarının kullanımındaki görece azlığa bağlı olarak Türkiye’de gerek ulusal siyasetle ilgili gerek Avrupa ile ilgili haber kaynaklarının tümünde AB genelinden daha düşük oranlar gözlenmektedir.

Ulusal / Avrupa ile ilgili siyasal meselelere dair en çok nerelerden haber alıyorsunuz?

	Ulusal		Avrupa ile ilgili	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Televizyon	%85	%94	%79	%78
Basın	%50	%45	%47	%38
Radyo	%39	%11	%35	%9
İnternet	%29	%22	%26	%19
Diğer	%1	%4	%1	%3
Ulusal /Avrupa ile ilgili siyasal meselelere dair haberlerle ilgilenmiyorum	%5	%3	%10	%18
Bilmiyor	%0	%1	%1	%2

Avrupa Birliği, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken en sık kullanılan kaynak televizyondur (AB genelinden %57, Türkiye’de %53). AB genelinde televizyonun ardından günlük gazeteler (%33) gelirken internet (%30) ile üçüncü sıradadır. Oysa Türkiye’de %28 günlük gazetelere başvurduğunu söylemekte ancak %15 bu konuda internete başvurumaktadırlar. İnternetten daha sık başvurulan kaynak Türkiye’de %17 ile akrabalar, iş arkadaşları ve dostlarla tartışmalardır. Bu enformel ağların kullanım düzeyi AB genelinde de Türkiye’dekinin aynıdır ancak gerek radyo (%22) gerek internet (%30) bu konuda bilgi almakta enformel ağlardan daha sık kullanılmaktadır.

Avrupa Birliği, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken, okuyacağım kaynaklardan hangilerini kullanıyorsunuz?

	AB27	Türkiye
Konferanslara, konuşmalara, toplantılara katılım	%3	%2
Akrabalar, iş arkadaşları, dostlarla tartışmalar	%17	%17
Günlük gazeteler	%33	%28
Diğer gazete ve dergiler	%11	%11
Televizyon	%57	%53
Radyo	%22	%5
İnternet	%30	%15
Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanları	%4	%4
Telefon (Bilgi hatları, Avrupa Direkt vb.)	%0	%0
Diğer	%0	%0
Böyle bir bilgiyi hiçbir zaman aramam, ilgimi çekmez	%16	%27
Bilmiyor / Cevap Yok	%2	%7

Peki Avrupa ile ilgili ve ulusal siyasi meseleler hakkında haber almakta kullanılan web siteleri ne tür web siteleridir? Gerek ulusal gerek Avrupa ilgili siyasi haber almakta gazete ve haber dergilerine ait bilgi siteleri hem AB genelinde hem Türkiye’de en sık baş vurulan kaynaktır. Türkiye’de ulusal siyasi meselelere dair haber kaynağı olarak devlete ait kurumsal ve resmi siteler daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Gerek Avrupa, gerek ulusal siyasetle ilgili meselelerde bilgilenmek için online sosyal ağlar, video paylaşım siteleri ve bloglar Türkiye’de AB genelinden daha yüksek oranda kullanılmaktadır.

İnternette, şimdi okuyacağım web sitelerinin hangilerini Avrupa ile ilgili / ulusal siyasi meselelerle ilgili haber almak için kullanıyorsunuz?

	Ulusal		Avrupa ile ilgili	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Kurumsal ve resmi siteler (devlete ait websiteleri, vb)	%24	%37	%34	%33
Bilgi siteleri (gazeteler veya haber dergilerine ait websiteleri, vb.)	%70	%58	%72	%50
Online sosyal ağlar	%20	%31	%19	%32
Bloglar	%10	%16	%9	%24
Video paylaşım siteleri	%7	%15	%6	%18
Diğer	%2	%1	%2	%2
Hiçbiri	%8	%3	%7	%3
Bilmiyor	%2	%7	%2	%9

Kurumsal ve resmi sitelere güvenenlerin oranı AB geneli ile Türkiye’de aynı düzeydedir. Ancak bu tür sitelere güvenmeyenler AB genelinde %17 iken Türkiye’de %28 düzeyindedir. AB genelinde kurumsal ve resmi siteler ile diğer web siteleri arasında fark gözetmeyenler %22 düzeyindeyken Türkiye’de bu kitle ancak %9’luk bir gruptur. İnternette yayınlanan şeylere güvenmeyenlerin oranı ise gerek AB genelinde gerek Türkiye’de %9 gibi bir gruptur.

İnternet'le ilgili okuyacağım iki ifadeden hangisi sizin görüşünüze daha yakındır?

	AB27	Türkiye
Kurumsal ve resmi sitelere diğer web sitelerinden daha çok güveniyorsunuz	%38	%38
Kurumsal ve resmi sitelere diğer web sitelerinden daha az güveniyorsunuz	%17	%28
Kurumsal ve resmi siteler ile diğer web siteleri arasında bir fark gözetmiyorsunuz	%22	%9
İnternette yayınlanan şeylere güvenmiyorsunuz	%9	%9
Bilmiyor	%14	%16

AB hakkında bilgi almak için faydalı bulunan siteler içinde gazete veya haber dergilerine ait bilgi siteleri AB genelinde başta gelirken (%37), Türkiye'de bu tür siteleri faydalı bulanlar ancak %20 düzeyindedir. AB genelinde devlete ait kurumsal web siteleri %28 için faydalı görülürken bu oran Türkiye'de ancak %19dur. Oysa Türkiye'de online sosyal ağlar, bloglar ve video paylaşım sitelerini faydalı bulanların oranı AB genelinden yüksektir.

Okuyacağım websitelerinden hangilerini AB hakkında bilgi almak için faydalı bulurdunuz?

	AB27	Türkiye
Kurumsal ve resmi siteler (devlete ait web siteleri, vb.)	%28	%19
Bilgi siteleri (gazeteler veya haber dergilerine ait web siteleri, vb.)	%37	%20
Online sosyal ağlar	%9	%12
Bloglar	%5	%8
Video paylaşım siteleri	%3	%5
Diğer	%1	%0
Hiçbiri	%24	%19
Bilmiyor	%20	%40

AB ile ilgili Bilgi

Kişilerin televizyon, radyo, basılı basın ve web sitelerini Avrupa Birliği'nden ne derece bahsettikleri hakkındaki değerlendirmelerine bakıldığında gözlenen Türkiye'de her haber kaynağı için AB genelinden daha yüksek orandan Avrupa Birliği'nden bahsedildiği kanaati gözlenmektedir. AB genelinde her kaynak için %41 ve %55 arasında değişen oranlarda bir kitle Avrupa Birliği'nden bahsin tam kararında olduğunu belirtirken, Türkiye'de bu oran ancak %26 ve %34 arasında değişmektedir.

Genel olarak düşündüğünüzde, sizce (Türkiye) ... Avrupa Birliği'nden oldukça fazla mı, tam kararında mı yoksa çok az mı bahsediyor?

	Televizyonları		Radyoları		Basını		Web siteleri	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Oldukça fazla	%11	%36	%6	%13	%10	%17	%5	%11
Tam kararında	%54	%34	%48	%26	%55	%32	%41	%26
Çok az	%28	%13	%26	%20	%19	%19	%12	%17
Bilmiyor / Cevap yok	%7	%17	%20	%41	%16	%32	%42	%46

Söz konusu haber kaynaklarının Avrupa Birliği'nden çok olumlu olarak bahsettiğine dair kanaat taşıyanlar Türkiye'de de AB genelinde de tarafsız bir bahis olduğuna dair kanaatten oldukça daha düşüktür. Ancak tarafsız bahis kanaati AB genelinde her haber kaynağı için %38 ile %55 arasında değişirken Türkiye'de bu oranlar ancak %27-38 arasındadır. AB hakkında çok olumlu bir bahis olduğu kanaati Türkiye'de her haber kaynağı için AB genelinden daha yüksek orandadır.

(MİLLİYET) ... Avrupa Birliği'ni çok olumlu mu, tarafsız mı yoksa çok olumsuz mu yansıttığını düşünüyorsunuz?

	Televizyonlarının		Radyolarının		Basınının		Web sitelerinin	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Çok olumlu	%16	%19	%10	%13	%11	%14	%6	%9
Tarafsız	%55	%38	%53	%27	%52	%32	%38	%27
Çok olumsuz	%14	%19	%10	%17	%14	%19	%7	%17
Bilmiyor / Cevap yok	%15	%24	%27	%43	%23	%35	%49	%47

Demografik ve diğer göstergeler

Hanelerde değişik tür mal sahipliğine bakıldığında AB genelinde Türkiye arasında bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. En başta internet erişimi Türkiye'de ancak %34 iken AB genelinde tam iki katı düzeyine ve %68dir. Türkiye'de televizyon sahipliği hemen her evde %99 oranındayken AB genelinde bu oran %98dir. DVD ve CD çalar Türkiye'de %16-24 düzeyindeyken AB genelinde bu oran yaklaşık 3 kat daha yüksektir. Araba sahipliği de AB genelinde %73 Türkiye'de ancak %25tir. Türkiye'de sabit hatlı telefon sahipliği hanelerin %54de mevcutken AB genelinde bu oran %70 düzeyindedir. Oysa Türkiye'de şahısların %84'ü kendilerine ait cep telefonu olduğunu söylemektedir. Cep telefonu sahipliği AB genelinde %89 düzeyindedir.

Hanenizde şimdi okuyacaklarımdan hangilerinin mevcut olduğunu öğrenebilir miyim?

	AB27	Türkiye
Televizyon	%98	%99
DVD Player (DVD çalar)	%73	%24
CD Player (CD çalar)	%63	%16
Bilgisayar	%72	%38
İnternet erişimi	%68	%34
Araba	%73	%25
Ödemesi tamamlanmış bir ev ya da apartman dairesi	%45	%37
Ödemesi sürmekte olan bir ev ya da apartman dairesi	%26	%3
Sabit hatlı telefon	%70	%54
Şahsınıza ait cep telefonu	%89	%84
Hiçbiri (Okumayınız)	%0	%0
Bilmiyor	%0	-

Türkiye’de (%31) AB genelinden (%22) %9 puan daha yüksek oranda bir kitle toplumdaki konumlarının ortanın altında olduğunu söylemektedir.

Şimdi size göstereceğim skalada "1" "Toplumdaki en düşük düzey", "10" "Toplumdaki en yüksek düzey" anlamına gelmektedir. Siz kendinizi bu skalada nereye koyarsınız?

	AB27	Türkiye
1 Toplumdaki en düşük düzey	%1	%3
2	%3	%5
3	%6	%9
4	%12	%14
5	%28	%28
6	%22	%18
7	%17	%13
8	%7	%5
9	%1	%1
10 Toplumdaki en yüksek düzey	%1	%1
Cevap vermeyi reddetti	%2	%3

Son 12 ay içerisinde ay sonunda gelen faturaları ödemekte güçlük çektiğini söyleyen kitle AB genelinden oldukça daha yüksektir. BU güçlüğü çoğu zaman çektiğini söyleyenler Türkiye’de %23 AB genelinde %11 iken arada sırada bu güçlüğü çektiğini söyleyenler Türkiye’de %49 AB genelinde ise %29 düzeyindedir. Böyle bir güçlük hiçbir zaman çekmediğini belirtenler AB genelinde %57 iken Türkiye’de ancak %27 düzeyindedir.

Son 12 ay içerisinde, ay sonunda gelen faturaları ödemekte güçlük çektiniz mi?

	AB27	Türkiye
Çoğu zaman	%11	%23
Arada sırada	%29	%49
Neredeyse hiçbir zaman / Hiçbir zaman	%57	%27
Cevap vermeyi reddetti	%3	%1